

## **Anlatıcı** (Orhan Kemal'in "Avare Yıllar" adlı Romanı) **Açık**

**Karakter** İsmi belirtilmeyen roman kahramanı, genç ve zayıf fiziksel görünümü ile kendini pek beğenmeyen bir kişilik sergiler. Babasının sürgüne gönderilmesi nedeni ile ailesinden uzak yaşamak ve babaannesi ile kalmak zorunda olan anlatıcıdan yaşadığı tüm sıkıntılara, yoksulluğa rağmen okuması beklenir. Oysa anlatıcı okusa bile babasının durumundan ötürü devlette kendine kapı bulamayacağına inanan kendine ve ailesine olan güvenini yitirmiş biridir. Ailesine yardım edememesi, başladığı işlerin hep olumsuz sonuçlanması gibi nedenlerle roman kahramanı içine kapanır ve çekingenliği ile sadece dostlarının yanında kendini rahat hisseder bir hale gelir. Genellikle hayaller kurar ve rüyalarından etkilenir. Evlenmek isteyen, ilişki yaşamayı arzulayan anlatıcı sonunda girdiği fabrikadaki Boşnak kıızı ile evlenip aradığı mutluluğu bulur.

**Aktiviteler** Arkadaşları Hasan Hüseyin ve Gazi ile aylıklık etmekten hoşlanan anlatıcı arkadaşları ile mahalle futbol kulübünde futbol oynar. Arkadaşı Hasan Hüseyin muhasebeci olup para yüzü görünce hesabı ona ödedikleri için, Giritli kahvesine gitmeye başlarlar. Genellikle sabahları okul formasını giyip hemen kahvenin yolunu tutar. Atletizm yarışlarına katılan anlatıcı özgürlüğe dair ne varsa sorumluluklarından kaçarak onları gerçekleştirmek ister. Sigara ve şarap içer.

## **ÖRNEK ANILAR**

**Hayalperest** Anlatıcı mahalle futbolunda keşfedilemediğini düşündüğü için bir ihtimal İstanbul'a gitse tıpkı Sinoplu Ali gibi keşfedilip, milli takıma girip zengin olacağını hayal eder. Ona göre İstanbul'a giden herkes bir şekilde yolunu bulup dönüyorsa kendisi de aynı şekilde en sevdiği futbol işinde tutunabilir; "- Olur olur... İyi antrenörler elinde... Fakat Hasan Hüseyin'e duyurmayalım... Günün birinde Fenerbahçe derken, Milli Takım. Ha?"

**Yalancı** Özellikle okuması, devlet kapısında bir iş edinmesini bekleyen babaannesine çoğu zaman yalan söyleyen anlatıcı, gençliğinin de tesiri ile kadını dinlemek yerine başına buyruk davranmayı tercih eder; "Babaannem beni sokak kapısında bekliyordu.

- Nerden, dedi, nerden bu geliş?

- Okuldan, dedim, voleybol maçımız vardı."

**İnatçı** Babaannesi bir türlü anlatıcının okulunun aksamasını istemez. Fakat onu dineleme gereksinimi duymayan anlatıcı kadınla kavga etmek pahasına ağızda sigarası fabrikanın yolunu tutar, bir inatla fabrikadaki dokuma işini öğrenir; "Ertesi, daha ertesi günler evden çıkarken babaannemle cenkleşmek gerekti. Ceketlerimiz omuzlarımızda, ağızlarımızda sigaralarımız, tutuyorduk fabrikanın yolunu. Fabrika dilini bellemiştik. Ahmet tezgâhları bırakıp bırakıp gidiyordu. Kopan ipliklere onun kadar usta ilmikler atmasını, iplik çekmesini, top olan bezi kesip, yeni çözgü takmasını becerebiliyordum. Gazi de benim gibi... Ancak paydoslarda onunla, sevgililerimizden konuşabiliyorduk."

**Heyecanlı** Arada oynadıkları köy futbol kulübünün hocası en iyi depar atan, koşan seçimlerine anlatıcıyı çağırdığında heyecandan ne olduğunun farkına varamaz. Aşırı heyecan yapan anlatıcı, açlık da işin içine girince yedi kişi arasındaki yarışta tam yarışı kazanacakken bayılır; "İki yüzde göğüs farkıyla ikinci geldim. Dört çarpı yüzü kazandık. Kalbim öyle sökülürcesine çarpıyordu ki... Ya gözlerimin kararması? Midemde gurultu, bir sızlama, içim bulanıyordu. Tam bu sırada bin beş yüze çağırdılar. Dünya sallanıyordu şüphesiz, ağaçlar da yer değiştirmiyorlardı."

**Arkadaşlarına Düşkün** Tam bir arkadaş düşkünlü olan anlatıcının her anında Gazi ve Hasan Hüseyin vardır, İstanbul'a dahi Gazi ile gitmek ister. İstanbul'da varlıklı halasını yanına tek gitse hayatı değişebilecek olan anlatıcı Gazi'yi kabul etmeyen halasını dahi arkadaşı için reddeder. Vapurda dahi tiryaki olduğunu bildiği arkadaşı için kendine ikram edilen sigaraları içmeyip, Gazi'ye vermek için saklar; " Her sigara yakışta bizi de unutmuyor, nazlanacak olsak, "Allasen, allasen" diye zorluyordu. Hiç de tiryaki olmadığım halde, ileride Gazi'ye lazım olacağımı bildiğim için, iki nefes çektikten sonra söndürüp atıyordum cebime."

**Azimli** Okumaktan yana şansı olmadığını düşünen anlatıcı, babasının, annesinin ve kardeşlerinin durumuna üzülmeye başladığı için bir iş sahibi olup para kazanmayı arzu etmektedir. Bu amacı uğruna kendini büyüdüğüne inanarak kendince bir şeyler düşünmeye başlar; "Çalışmak gerekiyordu, ama nasıl? Gene dokuma işçiliği mi? Yapılarda kara amelelik mi? Pamuk tarlalarında yahut müthiş Çukurova güneşinin altındaki harmanlarda patoz ırgatlığı mı?"

**İsyankâr** Yaşadığı hayatı, dini, Allah'ı düşündükçe kendisinin neden böyle bir hayat yaşadığına bir anlam veremeyen anlatıcı kaderine isyan eden bir kişiliğe bürünür; "Çoğu sefer, çimenlerin üzerine sırtüstü uzanır, mavi gökte kayan hafif, beyaz bulutlar seyrede seyrede, Allah'ı ve onun meselelerini düşünürdüm. Kara

karanlıkta, kara tasın üstündeki kara karıncanın bile attığı her adımı gören ve bunu ezelde tayin eden o... Kaderimizin hâkimi, evrenin sahibi, iyiyi de, kötüyü de, şeytanı da yaratan. Bizden, bizim aileden ne istemişti? Babam niçin siyasetle uğraşmış, öbür tarafa niçin geçmiş, niçin yokluğa düşmüşüz, delik pabuçlar, paçaları tiftiklenmiş pantolonla gezmeğe mecbur olup, etrafımdakilerin iğneli bakışlarına niçin hedef olmuşum?"

**Şehvetli** Kendine pek güven duymayan anlatıcı, okulda okurken sevdiği kızın başkasına gitmesine aldırış etmez. Arsaların durumunu konuşmak için gittiği evde tanıdığı dul kıza kafayı takan anlatıcı kadınla ilgili pek çok hayal kurar. Dahası tek kaldıklarında kıza tacizde bulunur lakin reddedilir; "Mayolu bir artist resmine dalıyoruz. Annesi sedirin öbür ucunda, horlamaya başlamıştır bile. Şadiye'ye az daha yanaşıyorum, sonra az daha. Kolum şişkin göğsüne iyice yaslanıyor. Oram sanki yanıyor. Titriyorum, gözlerim alev alev... Birdenbire, elimden dergi düşüyor, kolumu beline dolayıveriyorum."

**Takıntılı** Fabrikada işe girip yaşadıkları parasızlıkta bir de evlenmek isteyen anlatıcı sürekli rüyalarında babası ve ailesi ile uğraşır. Babasının yanında olmayışını kafasına fazla takan gencin psikolojisi kimsenin kendine destek olmayışı ve kendini yalnız hissetmesi nedeni ile bozulur; "Hayırsız evlat! diyordu, hayırsız evlat! Biz burda yoksullukla mücadele ederken, sen orda... Hepsi de ne kadar zayıflamış, gözleri çukurlara nasıl da gömülmüş, nasıl da sararmışlardı! Sıçrayarak uyanırım, içimdeki Ben yangına körükle gider, "Sen bir alçaksın" der. Tam bu sırada sevgilim, duru beyaz yüzü, kara gözleriyle içimde yarı dargın ortaya çıkar: -Beni dillere düşürdün, rezil rüsva ettin! N'olacak benim sonum? Evet, n'olacak senin sonun? Babam, annem, kardeşlerim, ben, sen n'olacağız?"